

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 10. januar 2023. godine
Ref.br.:RK 2108/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI15/22

Podnosilac

“Kel” A.D.

Ocena ustavnosti odluke br.
329/2021 od 15. oktobra 2021. godine
Poreske administracije Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija,
Nexhmi Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnelo akcionarsko društvo “Kel” A.D., sa sedištem u Uroševcu (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koje zastupa Donjeta Kryeziu iz Suve Reke.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost odluke [br. 329/2021] od 15. oktobra 2021. godine Poreske administracije Republike Kosovo (u daljem tekstu: PAK).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene odluke PAK-a, kojom podnosilac zahteva navodi povredu njegovih prava zagantovanih članom 36.1 [Pravo na privatnost] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav). Pored ovog navoda, podnosilac zahteva je u međuvremenu podneo i dodatne navode kojima osporava ustavnost Zakona br. 03/L-222 o poreskoj administraciji i postupci i ustavnost člana 9. Zakona br. 04/L-102 za izmenu i dopunu Zakona o poreskoj upravi i poreskom postupku br. 03/L-222.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4, člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 27. januara 2022. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 3. februara 2022. godine, predsednica Suda je odlukom GJR.KI15/22 imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i odlukom KSH.KI15/22 imenovala članove Veća za razmatranje, u sastavu sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi -Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
7. Dana 14. februara 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog datuma, kopija zahteva je dostavljena PAK-u.
8. Dana 15. marta 2022. godine, PAK je podneo komentare u vezi sa zahtevom.
9. Dana 7. oktobra 2022. godine, podnosilac zahteva je obavestio Sud da je opozvao punomoćje J.U-u i imenovao Donjetu Kryeziu za pravnu zastupnicu u ovoj stvari i za dopunu zahteva sa dodatnim navodima.
10. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je započeo njegov mandat u Sudu.
11. Dana 22. decembra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je registrovan kao akcionarsko društvo sa br. 811333244 za obavljanje delatnosti proizvodnje električne energije i montaže električnih mreža i ovu delatnost obavlja od 2013. godine.

13. Dana 21. aprila 2021. godine, PAK je izvršio kontrolu podnosioca zahteva, gde su predmet kontrole bili poreski periodi 2. januar 2018. godine - decembar 2018. godine i 1. januar 2015. godine - decembar 2020. godine u vezi sa PDV-om. Tokom kontrole, organi PAK-a su utvrdili da podnosilac zahteva, kao poreski obveznik, nije vodio računovodstveni registar prema Zakonu br. 03/L-222 i pratećim podzakonskim aktom.
14. Dana 26. jula 2021. godine, PAK je dostavio podnosiocu zahteva izveštaj br. 14131 sa svojim nalazima.
15. Dana 3. avgusta 2021. godine, PAK je obavestio podnosioca zahteva za ponovnu procenu dodatnog poreza.
16. Dana 3. oktobra 2021. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Departmanu za žalbe PAK-a protiv nalaza izveštaja PAK-a od 26. jula 2021. godine, navodeći da poslednje navedeni nije pravilno utvrdio sve račune i uplate koje je izvršio.
17. Dana 2. novembra 2021. godine, PAK je u vezi sa žalbom podnosioca zahteva doneo odluku br. 329/2021, kojom je:

I. Delimično usvojio, kao osnovanu, žalbu br. 329/2021 od 03.10.2021. godine poreskog obveznika "KEL" A.D., sa NUI: 811333244, vlasnika Jetona Ukšmajlija, sa poslovnim sedištem u ulici Nerodime e Epërme-Uroševac, u skladu sa članom 132, stav 4 Zakona br. 05/L-031 o opštoj administrativnoj proceduri u vezi sa stavom 2 člana 89 Zakona br. 03/L-222 o poreskoj administraciji i postupci;

II. Promenjeno obaveštenje o ponovnom obračunu dodatnog poreza prihvatanjem kao rashoda, plate i doprinose za periode CD-20IS, 2019 i 2020. godine, prema obaveštenju o procenama obrađenim u sistemu informacionih tehnologija PAK-a u „Sigtas-u“ nakon žalbe;

III. Dok se odbija drugi deo žalbe koji se odnosi na dodatni promet koji je proizašao iz depozita i izostanka faktura otkupa za kontrolne periode – odnosno ostaje po proceni iz izveštaja o kontroli br. 14131 od 26.07.2021. godine.

IV. Žalbenim postupkom nije prekinuta obaveza poreskog obveznika da plati poreske obaveze (porez, kazne i kamate), u skladu sa članom 9, stav 1 Zakona br. 04/L-102 za izmenu i dopunu Zakona o poreskoj upravi i poreskom postupku br. 03/L-222.

18. Iz spisa predmeta se primećuje da je podnosilac zahteva protiv gore navede odluke PAK-a tražio sudsku zaštitu u Osnovnom sudu u Prištini-Departman za upravljanje i da čeka okončanje redovnog postupka.

Navodi podnosioca

19. Podnosilac zahteva pred Sudom navodi da je osporena odluka PAK-a doneta u suprotnosti sa zakonom i Ustavom, jer je PAK: (i) pomešao prihod akcionara sa prihodom akcionarskog društva, čime je povredio pravo na privatnost akcionara J.U., zagarantovano članom 36.1 Ustava; (ii) jer nije održao ročište o slučaju, (iii) jer je njegova odluka jednostrana, zato što nije uzeo u obzir navode iznete u žalbi, (vi) jer je nametnuo visoke kamate i kamate na kamate; (v) jer nije uzeo u obzir njegov društveno-ekonomski status kao poreskog obveznika, i (vi) jer mu je porez naplaćivan isključivo na osnovu bankarskog prometa.
20. Podnosilac zahteva, između ostalog, navodi da je Zakon br. 03/L-222 o poreskoj administraciji i postupci jednostran i kao takav neustavan i nezakonit, kao i član 9.

Zakona br. 04/L-102 za izmenu i dopunu Zakona o poreskoj upravi i poreskom postupku br. 03/L-222, uz obrazloženje da je „... donet glasanjem parlamentarne većine za grupne i pojedinačne političke interese i nije ranije testiran u Ustavnom sudu za njegovu ustavnost. Takođe je nezakonit i krši nezavisnost obavljanja privredne i društveno-ekonomske delatnosti preduzeća na jednostran način u suprotnosti sa Zakonom br. 06/L-016 o poslovnim društvima”.

Relevantne ustavne odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 36 [Pravo na privatnost]

“1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, nepovredivost stana i tajnost pisama, telefona i drugih sredstava opštenja”.

Prihvatljivost zahteva

21. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.

22. Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. Ustava u vezi sa članom 21.4, koji propisuju:

“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

23. Sud se poziva i na stav 4, člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje:

“4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.

24. Sud se takođe poziva na uslove prihvatljivosti, kao što su propisani Zakonom. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na član 47. [Indivídualni zahtevi], koji propisuju:

Član 47 [Indivídualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

25. Sud se takođe u smislu okolnosti konkretnog slučaja poziva na pravilo 39 (1) (b) Poslovníka, koje propisuje:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke”.

[...]

26. Sud podseća da je podnosilac zahteva prvo Sudu podneo navode o povredi njegovih prava zagarantovanih članom 36.1 Ustava od strane PAK-a odlukom br. 329/2021 od 15. oktobra 2021. godine iz gore navedenih razloga. Pored napred navedenog navoda, podnosilac zahteva je u popunjavanju svog zahteva izneo i navode o neustavnosti Zakona br. 03/L-222 o poreskoj administraciji i postupci i neustavnosti člana 9. Zakona br. 04/L-102 za izmenu i dopunu Zakona o poreskoj upravi i poreskom postupku br. 03/L-222, navodeći da je ovaj zakon jednostran i neustavan, jer je izglasan parlamentarnom većinom za grupne interese, i da je ovaj zakon nezakonit, jer je u suprotnosti sa Zakonom br. 06/L-016 o poslovnim društvima.
27. Sud, na osnovu spisa predmeta i kako sam podnosilac zahteva navodi, primećuje da je protiv odluke [br. 329/2021] od 15. oktobra 2021. godine PAK-a, isti podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini – Departman za upravljanje, i da čeka donošenje odluke, odnosno okončanje postupaka pred redovnim sudovima.
28. U tom smislu, Sud ocenjuje da je zahtev podnosioca preuranjen, jer podnosilac zahteva nije dokazao da je iscrpeo sva redovna pravna sredstva, kako u pogledu osporavanja ustavnosti odluke [br. 329/2021] od 15. oktobra 2021. godine PAK-a, tako i u pogledu osporavanja ustavnosti Zakona br. 03/L-222 o poreskoj administraciji i postupci i Zakona br. 04/L-102 za izmenu i dopunu Zakona o poreskoj upravi i poreskom postupku br. 03/L-222, sve dok se osporavanje neustavnosti odluke PAK-a u primedbama odnosi i na neustavnost Zakona br. 03/L-222 o poreskoj administraciji i postupci.
29. Sud dalje podseća da na osnovu člana 113.8 Ustava, pored redovnih sudova, pravo da iniciraju konkretnu kontrolu, za ocenu ustavnosti zakona mogu da izvrše i pojedinci (fizička i pravna lica). Ali to mogu da urade samo u redovnom postupku pred redovnim sudovima i, u takvim slučajevima, redovni sudovi imaju obavezu da ispituju zahteve podnosilaca o neustavnosti zakona i odluče da li ih treba usvojiti ili ne. U slučaju da i redovni sudovi imaju sumnje o ustavnosti jedne zakonske odredbe i smatraju da je sami ne mogu primeniti, onda se slučaj mora uputiti Ustavnom sudu, u skladu sa članom 113.8 Ustava (vidi, Ustavni sud, slučaj KI56/19, podnosilac zahteva: *Xhevat Thaqi*, Rešenje od 29. aprila 2020. godine, stavovi 55 i 56).
30. U smislu okolnosti ovog slučaja i onoga što je gore rečeno, i dok podnosilac zahteva još uvek ima na raspolaganju pravna sredstva za ostvarivanje svojih ustavnih prava, Sud, na osnovu načela supsidijarnosti, ne smatra razumnim da interveniše u ovoj pravnoj stvari (vidi, slično, slučaj Suda: KI136/19, podnosilac zahteva: *D.O.O. "CO COLINA"*, rešenje od 28. aprila 2021. godine, stav 93).
31. Sud se dosledno pridržava načela supsidijarnosti, smatrajući da svi podnosioci zahteva moraju iscrpeti sve proceduralne mogućnosti u postupcima pred redovnim sudovima, kako bi sprečili povredu Ustava ili, ako je do nje došlo, da isprave takvu povredu određenog osnovnog prava zagarantovanog Ustavom (vidi, slučaj: KI136/19, podnosilac zahteva: *D.O.O. "CO COLINA"*, rešenje od 28. aprila 2021. godine, stav 94).
32. Sud je preko svoje sudske prakse isticao da svrha i obrazloženje obaveze iscrpljivanja pravnih sredstava ili pravilo iscrpljivanja jeste da se relevantnim organima, a pre svega redovnim sudovima, pruži mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Ono se zasniva na pretpostavci koja se ogleda u članu 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava i članu 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a, da pravni poredak Republike Kosovo obezbeđuje delotvorno sredstvo za zaštitu osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera mehanizma

ustavne pravde (vidi, u tom smislu, slučajeve ESLJP-a: *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, presuda od 28. jula 1999. godine, stav 74; i, između ostalih, vidi i slučaj Suda: *KI147/18*, podnosilac zahteva: *Arbër Hadri*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. oktobra 2019. godine, stav 42 i tu korišćene reference, i nedavni slučaj: *KI136/19*, gore citiran, stav 95).

33. Sud na kraju utvrđuje da u okolnostima konkretnog slučaja, podnosilac zahteva i dalje ima na raspolaganju pravne mehanizme da se žali i ostvari svoja prava za koja navodi da su mu povređena. Stoga, pošto se žalio u redovnim sudskim postupcima, trenutni zahtev se smatra preuranjenim i treba da se odbije, kao neprihvatljiv.
34. Shodno tome, Sud zaključuje da zahtev podnosioca treba da se proglasi neprihvatljivim, jer nisu iscrpljena pravna sredstva u skladu sa članom 113 (7) Ustava, članom 47 (2) Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika.

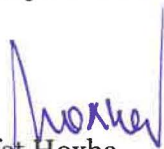
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavovima 1 i 7 člana 113. Ustava, članovima 20. i 47 (2) Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika, dana 22. decembra 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani